

คู่มือ

การปลูกหญ้าเนเปียร์
ของฟาร์มกว้างมหาวิทยาลัยรามคำแหง
จังหวัดสุโขทัย

จัดทำโดย

คณะกรรมการจัดการความรู้ สถาบันวิจัยสัตว์ในภูมิภาคเขตร้อน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

ตามที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบหมายให้สถาบันวิจัยสัตว์ในภูมิภาคเขตร้อน ดำเนินการ “โครงการจัดทำฟาร์มกวาง” มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดสุโขทัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จนมาถึงปัจจุบัน ฟาร์มกวางมีปริมาณกวางเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทางสถาบันวิจัยสัตว์ในภูมิภาคเขตร้อน จึงมีแนวคิดว่าการปลูกพืชอาหารสัตว์ จะเป็นอีกแนวทาง ที่จะดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดทำโครงการจัดทำฟาร์มกวาง จึงได้นำหญ้าเนเปียร์มาปลูกเพื่อใช้เลี้ยงกวาง และเพื่อให้เป็นรูปธรรม จึงได้จัดทำคู่มือการปลูกหญ้าเนเปียร์ของฟาร์มกวางมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานขึ้น โดยมุ่งหวังให้บุคลากรของหน่วยงาน สามารถสร้างสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแนวทางที่หน่วยงานต้องการ และเกิดประสิทธิภาพตามสายงานที่ปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งคาดหวังว่าบุคลากรในหน่วยงานจะสามารถปฏิบัติงานทดแทนกันได้ ซึ่งเป็นคู่มือสำคัญที่จะให้บุคลากรใน หน่วยงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ไปในทิศทางเดียวกัน สามารถนำไปใช้งานได้จริง และยังสามารถนำไป ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานได้อีกด้วย

อาจารย์ยิ่งยง เมฆลอย

ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้สถาบันวิจัยสัตว์ในภูมิภาคเขตร้อน

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสัตว์ในภูมิภาคเขตร้อน

สารบัญ

	หน้า
ลักษณะภายนอกของหญ้าเนเปียร์	1
ลักษณะเด่นของหญ้าเนเปียร์	2
การเตรียมดินปลูกหญ้าเนเปียร์	3
การเตรียมท่อนพันธุ์หญ้าเนเปียร์	4
การปลูกหญ้าเนเปียร์	5
การให้น้ำเนเปียร์	6
การเก็บเกี่ยวหญ้าเนเปียร์	7
การใส่ปุ๋ยหลังตัดหญ้าเนเปียร์	8

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้บุคลากรในสถาบันวิจัยสัตว์ในภูมิภาคเขตร้อนได้รับความรู้ในการปฏิบัติงานการปลูกหญ้าเนเปียร์ของฟาร์มกวางมหาวิทยาลัยรามคำแหง และเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ในการพัฒนา
๒. เพื่อรวบรวมแนวปฏิบัติงานในการปลูกหญ้าเนเปียร์ของฟาร์มกวางมหาวิทยาลัยรามคำแหง
๓. เพื่อนำความรู้และแนวปฏิบัติที่ได้รับจากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และกระตุ้นให้นำความรู้ลงไปใช้ในการปฏิบัติจริงในการการปลูกหญ้าเนเปียร์ของฟาร์มกวางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

หญ้าเนเปียร์

หญ้าเนเปียร์ปากช่อง1 เป็นหญ้าลูกผสม ระหว่างหญ้าเนเปียร์ยักษ์และหญ้าไข่มุก เป็นพืชอาหารสัตว์ที่มี ศักยภาพสูง ทั้งในแง่ให้ผลผลิต และมีคุณค่าทางอาหารตามที่สัตว์ต้องการ เหมาะสำหรับสัตว์เคี้ยวเอื้อง ให้ผลผลิต สูง อีกทั้งยังใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมพลังงานได้อีก

ลักษณะภายนอกหญ้าเนเปียร์

- หญ้าเนเปียร์มีลำต้นตรง
- มีใบสลับข้างกัน
- มีส่วนกาบหุ้มลำต้นไว้
- ใบและลำต้นอ่อนนุ่ม
- โตเต็มที่จะมีความสูง 5 เมตร
- รากเป็นรากแบบฝอยแข็งแรง แผ่กระจายออกนอกลำต้นในรัศมี 50-100 เซนติเมตร ลึก 30-50 เซนติเมตร
- ลำต้นสามารถแตกหน่อได้ จากตาของข้อล่างที่อยู่ชิดกับดิน

ลักษณะหญ้าเนเปียร์

ลักษณะเด่นของหญ้าเนเปียร์

- เจริญเติบโตเร็ว แตกกอดี ออกดอกช้า ใบมีขนน้อย
- ทนแล้ง ปรับตัวได้ในดินหลายสภาพ
- ไม่มีระยะพักตัว
- ให้ผลผลิตต่อไร่สูง
- ตอบสนองต่อการให้น้ำและปุ๋ยดี
- เติบโตได้ทั่วทุกภาค/ทุกฤดู
- ให้ผลผลิตต่อไร่สูง ให้ผลผลิตทั้งปี ให้ผลผลิตระยะยาว สามารถเก็บเกี่ยวได้ถึง 6 ปี
- มีปริมาณน้ำตาลในใบและลำต้นสูง
- ไม่มีโรคและแมลงรบกวน
- มีคุณค่าทางอาหารสูง

ลักษณะหญ้าเนเปียร์โตเต็มที่

การเตรียมดินปลูก

-ไถกำจัดวัชพืช 1-2 ครั้ง <ตามสภาพของแต่ละพื้นที่>

-ใส่ปุ๋ยมูลกวาง (หรือปุ๋ยคอก) 2,000 กิโลกรัม/ไร่ หรือปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 20 กิโลกรัม/ไร่

-ไถกลบอีก 1 รอบ พร้อมยกร่องเพื่อปลูก

ไถพรวนดิน

ไถกลบดิน

การเตรียมท่อนพันธุ์เนเปียร์

-ใช้ต้นพันธุ์ที่มีอายุ 60-90 วัน

-นำต้นพันธุ์ตัดเป็นท่อน ให้ข้อติดอยู่ไม่น้อยกว่า 2 ข้อ 200-250 ท่อน/ไร่

-ระยะการปลูกระหว่างแถว 1.20 เมตร <ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่>

การเตรียมท่อนพันธุ์เนเปียร์

การเตรียมท่อนพันธุ์เนเปียร์

การปลูกหญ้าเนเปียร์

- การปลูกใช้ระยะความห่างของแถว 120 เซนติเมตร
- ระยะห่างระหว่างต้น 80 เซนติเมตร
- ปลูกหลุมละ 2 ท่อน
- การปักท่อนพันธุ์ ปักเอียง 30 องศา ให้ 1 ซ่อ จมอยู่ใต้ดินประมาณ 1-2 นิ้ว

การปักท่อนพันธุ์เนเปียร์เอียง 30 องศา ให้ 1 ซ่อ จมอยู่ใต้ดินประมาณ 1-2 นิ้ว

ระยะห่างระหว่างแถว120 เซนติเมตรและระหว่างต้น80 เซนติเมตร

ความต่างระหว่างการปักท่อนพันธุ์ลึก กับท่อนพันธุ์ตื้น

การปักลึก

-ทนแล้งได้ดี

-ให้ผลผลิตสูง

-ไว้ต่อได้นาน

-หน่อที่แตกใหม่มีความสมบูรณ์

การปักตื้น

-ไม่ทนแล้ง

-จำนวนลำต้นต่อกอน้อยกว่า

-ไม่ต่อได้ไม่นาน

การให้น้ำหญ้าเนเปียร์

-หากเป็นแบบฝอย ควรให้ทุก 3-5 วัน <ขึ้นอยู่กับดินของแต่ละพื้นที่>

-หากเป็นแบบรด ควรให้ทุก 5-7 วัน <ขึ้นอยู่กับดินของแต่ละพื้นที่>

-สำหรับพื้นที่ที่มีน้ำน้อย ควรให้น้ำแบบระบบน้ำหยด และคลุมด้วยฟางข้าวหรือวัสดุอื่นเพื่อลดการสูญเสียน้ำ

การให้น้ำโดยระบบน้ำหยด

ใช้ฟางข้าวคลุมหน่อเนเปียร์เพื่อลดการสูญเสียความชื้น

การเก็บเกี่ยวหญ้าเนเปียร์

-การตัดหญ้าเนเปียร์ควรตัดให้ชิดหน้าดินให้มากที่สุด เพราะจะทำให้หน่อใหม่สามารถแตกขึ้นใหม่จากใต้ดิน ซึ่งจะมีความสมบูรณ์แข็งแรงกว่าหน่อที่แตกจากกอบบนผิวดิน

-สามารถเก็บเกี่ยวได้ทุก 45 วัน หากเป็นฤดูฝนหญ้าเนเปียร์ จะเติบโตเร็วกว่าปกติ สามารถตัดได้เร็วขึ้น 30-45 วัน

-หญ้าเนเปียร์ สามารถให้ผลผลิตได้ตลอดปี เก็บเกี่ยวได้ 5-6 ครั้งต่อปี

-การเก็บเกี่ยว 1 ครั้ง จะได้หญ้าสด 8-10 ตัน/ไร่

-คิดเป็น 40-60 ตัน/ปี/ไร่

-เหมาะกับผู้ที่มมีพื้นที่ปลูกจำกัด

การตัดหญ้าเนเปียร์

ควรตัดให้ชิดหน้าดิน

การใส่ปุ๋ยหม้าเนเปียร์

- ควรใส่ปุ๋ยละลายน้ำทันทีหลังจากตัด 1-2 วัน เพื่อให้หม้าเนเปียร์สมบูรณ์ สามารถเติบโตได้ต่อเนื่อง
- สามารถใส่ได้ทั้งปุ๋ยมูลไส้เดือนจากมูลกวางอีดเม็ด หรือ <ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอก> <ปุ๋ยเคมี 46-0-0> หรือผสมกัน

การใส่ปุ๋ยหม้าเนเปียร์